

Göteborgs kommun
grundskola@grundskola.goteborg.se

2019-04-12
1 (19)
Dnr-2018:7507

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Hagaskolan i Göteborgs kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Hagaskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Utbildningen i förskoleklass ingår inte i granskningen. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter detta ska göras. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs i så fall också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men lämnar en framtåsyftande kommentarer om det bedöms motiverat.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Hagaskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektor behöver ta ansvar för att sätta upp och kommunicera tydliga mål och förväntningar med fokus på elevers lärande.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektor behöver se till att utveckla metoder där eleverna blir delaktiga i planeringen och utvärderingen av undervisningen.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Det ges i låg utsträckning förutsättningar att säkerställa likvärdig bedömning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektor behöver aktivt verka för att lärarna kvalitetssäkrar bedömningen av elevers kunskaper i alla ämnen i syfte att verka för en likvärdig bedömning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 8 november 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2018:7507) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Skälen för bedömningen är att trots att skolan under en längre tid haft olika rektorer samt att delar av verksamheten varit utlokaliserad i olika lokaler har ledningen och organisationen av det pedagogiska arbetet bibehållit ett fokus på skolans kunskapsuppdrag och värdegrundsuppdrag. Detta kommer bland annat till uttryck genom att skolan genomfört en omorganisation utifrån en analys av kunskapsresultat och ett identifierat behov av förändring för att öka måluppfyllelsen. Tillsammans med personal följer rektor upp och analyserar skolenhetens kunskapsresultat och till viss del även värdegrundsuppdraget, men Skolinspektionens bedömning är att detta kan utvecklas. Situationen med flera olika rektorer och har medfört att skolans pedagoger tagit ett stort organisatoriskt ansvar i praktiska frågor utöver ansvaret för den egna undervisningen i klassen. Skolinspektionens bedömning är att ledningen och styrningen av det pedagogiska arbetet behöver bli tydligare. Det saknas en styrning av det kollegiala samarbetet i frågor som är väsentliga för att utveckla undervisningen samt ett strategiskt arbete för att ge obehöriga lärare handledning i arbetet med att planera och genomföra undervisning. Rektorn leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete där skolans personal verkar för att alla elever får samma möjlighet att lyckas i skolan, oavsett könstillhörighet.

Hagaskolan har av olika orsaker haft flera skiften av rektorer vilket påverkat kontinuiteten i styrningen av skolan. På grund av renovering har skolan även varit delad och utlokaliserad på två olika ställen inom stadsdelen Haga under det föregående läsåret. Nu är skolan och dess personal återigen samlade i samma byggnader och en ny rektor är på plats från och med januari 2019. På grund av flera rektorsbyten och lokalisering på olika ställen så har styrningen av det pedagogiska

arbetet saknat kontinuitet. Skolinspektionen bedömer att det är ett utvecklingsområde och att rektorn behöver ta ett mer aktivt ansvar med att styra och följa upp det pedagogiska arbetet och koppla det till skolenhetens resultat.

Granskningen visar att rektor tillsammans med personal följer upp och analyserar skolenhetens kunskapsresultat och till viss del följs det upp hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Rektor följer upp elevernas resultat i alla ämnen och årskurser och resultaten visar att endast ett fåtal elever inte uppnår kunskapskraven. Flertalet av eleverna bedöms ligga på samma nivå i alla ämnen och årskurser, men det finns ingen analys och det har inte vidtagits några förbättringsåtgärder utifrån det resultatet. Det sker förvisso en viss uppföljning av resultat kopplat till genomförandet av och förutsättningar för undervisningen. Skolans personal ser dock att denna uppföljning bör fördjupas. Vid uppföljning av kunskapsresultat har det enligt rektor och lärare visat sig att en del elever inte uppnår förväntat resultat i årskurs 2 och 3. Lärarna uppger att det höga antalet elever tillsammans med åldersblandade grupper medfört att de inte kunnat ge alla elever ett aktivt lärarstöd i undervisningen i den utsträckning som skulle behövas och att det kan vara en orsak till att eleverna inte uppnår så höga kunskapsresultat som de skulle gjort med en annan indelning av grupper. Det har genomförts en omorganisation på skolenheten utifrån vad som framkom i uppföljningen av kunskapsresultat och utifrån ett behov av förändring för att öka måluppfyllelsen. Den nya organisationen medför enligt lärarna en annan och jämnare fördelning av elever och bättre förutsättningar att möta elevernas individuella behov. Det ger också bättre förutsättningar för samverkan mellan lärare gällande planering av undervisningen och värdegrundsarbetet. Nuvarande rektor har haft intentionen att följa upp undervisningen genom att bland annat delta i lärarnas konferenser, men det har inte varit möjligt i den utsträckning som önskats. Elevhälsa och lärare efterfrågar också en pedagogisk ledare som kan skapa en större systematik och kontinuitet i uppföljning och utveckling av hur undervisning genomförs, arbetet med likvärdighet i bedömningar av elevers kunskaper samt hur lärarnas undervisning genomsyras av värdegrundsuppdraget.

Granskningen visar att skolenhetens lärare behöver och efterfrågar ledning av det pedagogiska arbetet. Situationen med hög omsättning av rektorer har medfört att skolans pedagoger tagit ett organisatoriskt ansvar utöver det pedagogiska ansvaret för den egna undervisningen i klassen. Lärarna samverkar och tar stöd av varandra när de har behov av det, men det saknas en styrning av det kollegiala samarbetet i frågor som är väsentliga för att utveckla undervisningen. Det saknas också ett tillräckligt strategiskt arbete för att ge obehöriga lärare handledning i arbetet med att planera och genomföra undervisningen. Lärarna beskriver att det för personalen saknas tydlighet i roller och ansvar, vilket medför att en gemensam utveckling av

skolenhetens kunskaps- och värdegrundsuppdrag inte får den kraft och genomslag som det skulle kunna få med en tydlig pedagogisk ledning.

Granskningen visar att det skiljer sig åt mellan de olika arbetslagen i vilken grad lärarna samverkar kring pedagogiska frågor. Det finns förutsättningar i form av olika mötestider avsatt för kollegialt samarbete varje vecka, men det sker ingen strukturerad uppföljning av hur det får genomslag i undervisningens genomförande. Av intervjuerna framgår det att olika arbetslag samarbetar olika mycket och det efterfrågas av lärarna en tydligare pedagogisk ledning då det gäller lärarnas kollegiala samarbete. Lärare beskriver också att de efterfrågat pedagogisk handledning och stöd i ämnen de inte är behöriga att undervisa i. Enligt rektor har emellertid sammansättningen av lärare som undervisar i en årskurs styrts av lärarnas behörighet i ämnen, men det har inte följts upp av rektor om det sker en samverkan mellan lärare utifrån lärarnas behörighet.

Granskningen visar vidare att rektorn leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete där skolans personal verkar för att alla elever får samma möjlighet att lyckas i skolan, oavsett könstillhörighet. Elevhälsan är på uppdrag av rektor delaktiga i det strategiska arbetet med skolans värdegrund och demokratiuppdrag och säkerställer på olika sätt arbetet med jämställdhet för alla elever. Jämställdhet är en del i trygghetsteamets uppdrag i arbetet med skolans klasser och jämställdhetsfrågor följs upp i en av skolans elevenkäter. Det finns till exempel en medvetenhet hos elever och lärare om jämställdhetsperspektivet och det genomsyrar skolans arbete med rastverksamhet och undervisning.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver ta ansvar för att sätta upp och kommunicera tydliga mål och förväntningar med fokus på elevers lärande.

Granskningen visar att rektorn behöver ta ett större ansvar att leda och utveckla utbildningen utifrån systematisk uppföljning och analys av resultat som inkluderar elevernas kunskapsresultat, genomförande av undervisningen och förutsättningar som givits i alla ämnen. Utifrån en tydligare ledning och styrning, med gemensamma mål och förväntningar med fokus på elevers lärande, kan det kollegiala samarbetet på Hagaskolan än mer inriktas på det som är väsentligt för att utveckla en undervisning i enlighet med läroplanens krav. Av skollagen framgår att rektorn ansvarar för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen, att inriktningen för det systematiska kvalitetsarbetet ska vara de nationella målen samt

att kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.¹

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn inleder detta utvecklingsarbete med att kartlägga vilka förutsättningar som behövs för att kunna göra analyser av elevernas kunskapsresultat, undervisningens genomförande och förutsättningar för genomförande i alla ämnen. Det är samtidigt viktigt för rektorn att inte enbart inkludera svagheter i sin analys utan även ta fasta på de framgångsfaktorer som skolan har. Rektorn har ett tydligt ansvar för att sätta upp och kommunicera tydliga mål och förväntningar med fokus på elevers lärande så att det hamnar i fokus i lärarnas samarbete. Även Skolinspektionens egna granskningar och enkätundersökningar visar betydelsen av att ett sådant arbete sker på skolor och rektorns agerande för att detta arbete ska bli framgångsrikt.² I rektors ansvarstagande ingår att lärare genom kollegialt samarbete ges förutsättningar att utveckla sin kompetens och sin medvetenhet i alla de frågor som är väsentliga för att kunna bedriva en undervisning i enlighet med läroplanens krav. För att det kollegiala samarbetet och lärandet ska få effekt på elevers lärande bör bland annat elevers lärande sättas i centrum, samarbetet bör inriktas mot specifika syften och inte ha för generella sådana, och lärarna bör ha möjlighet att utveckla nya och alternativa upplägg och undervisningsmetoder (så att undervisningskulturen inte är för "konserverande"). För att det ska uppstå en påverkan från det kollegiala samarbetet/lärandet på undervisningen/elevens lärande spelar rektorn en avgörande roll genom att det är rektorn som ska etablera formerna för det kollegiala samarbetet.

¹ 4 kap.4-6 §§ skollagen (2010:800)

² Skolinspektionen (2012a) *Rektors ledarskap, med ansvar för den pedagogiska verksamheten*, Rapport 2012:1

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5 a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 5. Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att eleverna i flera delar får en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskap och värden, i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier. Undervisningen på Hagaskolan utmanar och stimulerar eleverna utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar. Planeringen av undervisningen medför att eleverna får det aktiva lärarstöd som de behöver för att förstå vad de ska göra på lektionerna och på vilket sätt. Lärare tar ansvar för att aktivt leda och styra arbets- och läroprocesserna i undervisningen. Den struktur som finns i undervisningen medför att eleverna får ett tillräckligt stöd att förstå, komma igång och bibehålla sitt engagemang. Vidare är det tydligt att lärarna arbetar för att göra eleverna delaktiga i sitt eget lärande men det finns på skolan inte metoder för planering och utvärdering av undervisningen tillsammans med eleverna. Skolinspektionen bedömer att det är ett utvecklingsområde att göra eleverna delaktiga i sitt eget lärande genom att alla lärare planerar och utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen kopplat till de iakttagelser myndigheten gjort inför och vid besöket.

Granskningen visar att eleverna utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar utmanas och stimuleras i undervisningen. Eleverna berättar i intervjuer att de har möjlighet att välja olika nivåer på uppgifter i undervisningen. Det framgår också att eleverna känner till att det i undervisningen finns förutsättningar att utmanas på olika nivåer. Lärarna beskriver i intervju, vilket också genomförda lektionsobservationer visar exempel på, hur de arbetar med extra anpassningar och stödjande insatser och utmaningar i undervisningen. Vissa av lärarna planerar undervisningen tillsammans och de stödjer varandra i att skapa en undervisning där alla elever utmanas oavsett var de befinner sig i sin kunskapsutveckling. Omfattningen av denna typ av samverkan mellan lärare är dock olika och inte lika utvecklad i alla årskurser. Lärarna säger emellertid att skolans nya organisation ger dem bättre förutsättningar att samverka kring planering för att utmana och stimulera alla elever utifrån deras enskilda behov.

Granskningen visar att undervisningen är planerad så att eleverna får det aktiva lärarstöd som de behöver för att förstå vad de ska göra på lektionerna och på vilket sätt. Elever och lärare ger flera exempel på hur undervisningen är strukturerad genom att olika delmoment och aktiviteter på lektionerna är kopplade till varandra i ett logiskt och sammanhängande flöde, vilket även genomförda observationer bekräftar. Undervisningens struktur medför att eleverna får ett tillräckligt stöd att förstå, komma igång och bibehålla sitt engagemang. Undervisningen erbjuder en logisk följd av aktiviteter och exempelvis hänger helklassgenomgångar på ett naturligt sätt samman med övrigt lektionsinnehåll. Det finns inte på skolan en bestämd lektionsstruktur, men utifrån de observerade lektionerna och intervjuer framgår det att eleverna möter en strukturerad undervisning. Lektionsstrukturen kan i sig skilja sig åt mellan olika lärare, vilket också lärarna är medvetna om. Några lärare planerar tillsammans och deras undervisning har därför en mer likvärdig struktur. Det kan också vara så att strukturen på undervisningen skiljer sig åt utifrån att klasserna har olika behov av struktur. Granskningen visar också att ämnets syfte och centrala innehåll är grunden för planering och genomförande. Syftet med undervisningen presenteras på olika sätt i undervisningen vilket även eleverna berättar i intervjuer.

Granskningen visar vidare att det är tydligt att lärarna arbetar för att göra eleverna delaktiga i sitt eget lärande men det finns inte på skolan metoder för planering och utvärdering av undervisningen tillsammans med elever. Lärare säger att de gör olika och beskriver bland annat att de arbetar med att få eleverna att finna drivet i sitt lärande. Om en elev exempelvis har förkunskaper i ett ämne utmanar de eleven att ta ansvar för sitt lärande genom att försöka beskriva djupare eller att försöka utveckla en högre nivå språkligt. Ett annat exempel är att elever i början av ett arbetsområde kan få värdera hur många ord eller begrepp de kan för att sedan längre fram i arbetsområdet jämföra nyvunnen kunskap med den tidigare värderingen. På detta sätt synliggörs lärandet för eleverna säger lärarna. De berättar vidare att alla lärare förklarar för eleverna att det arbetet som görs i skolan är för elevernas egen skull och att lärarens uppdrag är att ge dem de mål och verktyg som behövs för att kunna lära sig. Vilka metoder olika lärare använder för att göra eleverna delaktiga i sitt eget lärande följs dock enligt lärarna inte upp. Lärarna säger vidare att klasserna utformat klassregler för hur eleverna tillsammans lär sig bäst. Utifrån att tillsammans med elever reflektera över hur man lär sig bäst och vilken ljudnivå de behöver ha för att kunna arbeta bra har skolans klasser tagit fram sina egna klassrumsregler. Arbetet med klassrumsregler visar på att skolan har demokratiska arbetsform men det ges få exempel på hur eleverna på detta sätt får vara med i planering och utvärdering av undervisningen och enligt lärarna är det inte heller något som rektorn följer upp.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver se till att utveckla metoder där eleverna blir delaktiga i planeringen och utvärderingen av undervisningen.

Granskningen visar att eleverna på Hagaskolan tränas i demokratiska arbetsformer och att de på så sätt, enligt läroplanen, förbereds för att aktivt delta i samhällslivet. För att öka kvaliteten i undervisningen ytterligare finns det dock ett behov av att rektorn med stöd av lärarna hittar former i undervisningen som möjliggör för lärarna att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna så att dessa inslag ingår i varje lärares undervisning.

Enligt läroplanen ska undervisningen bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar för sitt lärande. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.³

Skolinspektionen rekommenderar skolan att, inom ramen för sina demokratiska arbetsformer, utveckla elevernas inflytande i undervisningen. Den konkreta utformningen av vad inflytandet i undervisningen ska omfatta måste få variera beroende på bland annat elevernas ålder och bör därför lämnas till den lokala nivån att bestämma. Det finns ingen motsättning mellan elevers rätt till inflytande och att rektorn har ansvaret för det pedagogiska arbetet eller att lärare har ansvaret för undervisningen. Det ligger i deras respektive uppdrag att bedriva verksamheten så att eleverna ges inflytande.

För att elevers delaktighet och inflytande i planeringen och utvärderingen av undervisningen ska bli en realitet bör lärare på Hagaskolan involvera elever på ett konkret sätt i alla ämnen. Det handlar om i vilken utsträckning lärarna möjliggör för eleverna att medverka i planering och utvärdering av undervisningens arbetssätt, arbetsformer och innehåll. Eftersom inflytandet ska vara påtagligt, det vill säga tydligt

³ Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter

för eleverna, räcker det inte att läraren själv planerar undervisningen, med hänsyn till elevernas intressen och tidigare erfarenheter. Detta kan ses som ett indirekt elevinflytande, men för att inflytandet ska vara äkta och synbart för eleverna behöver eleverna stimuleras till att ta aktiv del i planering och utvärdering av lektioner. När läraren utvärderar undervisningen är det väsentligt att läraren inhämtar elevernas synpunkter om hur undervisningen genomförs med avseende på innehåll, arbetsformer och arbetssätt. Att ge eleverna möjlighet att tänka och reflektera över undervisningens kvalitet är av vikt för att läraren ska kunna få ett underlag för att utveckla undervisningen. Dessa utvärderingar bör göras kontinuerligt, under terminens gång, och inte bara i slutet av en termin eller årskurs. Detta är särskilt viktigt om undervisningen inte fungerar optimalt så att läraren har möjlighet att förändra upplägg och genomförande i befintlig undervisningsgrupp. Lärare som lyckas ge eleverna inflytande involverar eleverna redan tidigt i sin planering och de låter även eleverna kontinuerligt utvärdera hur arbetet fortlöper.⁴

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§ och 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skälen till bedömning är att det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet och studiero på skolan. Det finns regler och strategier som tagits fram tillsammans med eleverna och dessa genomsyrar verksamheten genom att såväl lärare, elevhälsan och elever är delaktiga i att upprätthålla dessa regler vilket medför att eleverna känner sig trygga och har studiero under lektionerna. Det arbete som bedrivs följs upp kontinuerligt av elevhälsan för att säkerställa att utbildningen präglas av trygghet och

⁴ Skolinspektionen (2018) Tematisk kvalitetsgranskning: Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen

studiero. Då arbetet med trygghet och studiero bedöms ske i hög utsträckning lämnas ingen rekommendation om utvecklingsarbete inom detta område.

Granskningen visar att det finns ett samlat arbete med att skapa studiero som eleverna deltar i bland annat genom att de ges möjlighet att ansvara för att göra de uppgifter läraren har planerat. Lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö. Lärare och elever ger flera exempel på hur de aktivt tillsammans diskuterar och verkar för studiero. Det finns bland annat förhållningssätt för hur de ska få arbetsro och vara mot varandra i klassrummet. Dessa har eleverna tagit fram tillsammans med klassläraren och de finns beskrivna på en plansch i klassrummet. Det ges också exempel på strategier för vad eleverna ska göra när de behöver hjälp i undervisningen; läs uppgiften igen, fråga en kompis, vänd upp den röda sidan på en lapp och jobba vidare tills du får hjälp. Dessa strategier är bland annat viktiga för att eleverna ska förbli aktiva och delta i att skapa studiero. Vid de observerade lektionerna var det också tydligt att lärarna aktivt agerade för att bevara studiero och att det gav effekt. Lärarna säger att arbetet med studiero kan se olika ut för olika klasser och utifrån hur läraren arbetar med klassen. Elevhälsan deltar utifrån sina professioner och utifrån behovet i olika grupper i arbetet med att skapa studiero.

Granskningen visar att det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på Hagaskolan. Det ges flera exempel på att personalen har ett gemensamt förhållningssätt när det kommer till arbetet med att skapa trygghet. Personalen beskriver bland annat att de i alla klasser aktivt arbetar för att bygga tryggheten under de första veckorna på läsåret. Efter dessa veckor kan arbetet för att skapa trygghet se olika ut utifrån de behov som finns i olika klasser. Lärarna har i arbetet med att skapa trygghet stöd av varandra eller av skolans trygghetsteam där elevhälsan ingår. Arbetet med trygghet är prioriterat på Hagaskolan eftersom det är viktigt i skapandet av studiero. Eleverna har till exempel tillsammans med en lärare arbetat fram regler för vad man får göra på skolans fotbollsplan och det finns olika regler för olika dagar och för olika tider vilket eleverna är införstådda i. Reglerna för vad som gäller på skolgården och vilka som är rastvärdar är synliga för alla som är på rast, personal och elever, och det skapar förutsättningar för trygghet. Lärarna beskriver också vikten av att de med skolans gemensamma aktiviteter som luciatåg, hattparad och temadagar skapar en "vi-känsla" och att det är ett aktivt sätt att medverka till att yngre elever inte känner sig rädda för äldre elever. Fadderläsningen, äldre elever läser för yngre, är också en aktivitet som skapar trygghet samtidigt som det ger förståelse för vad eleverna ska göra framöver. Fadderläsningen är något att se fram emot och ger även de äldre eleverna möjlighet att ta hand om de yngre. Skolans trygghetsteam har uppdraget att arbeta med och utveckla skolans likabehandlingsplan och deras arbete är främst på en övergripande nivå, men de gör under året ett besök i varje klass och

talar om likabehandlingsplanen. Tryggheten på skolan följs upp kontinuerligt och på olika sätt så som trygghetsvandringar, "ta tempen frågor", incidentrapporter och trygghetsenkäter.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 13 och 20 a §§ skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Det ges i låg utsträckning förutsättningar att säkerställa likvärdiga bedömningar och betyg.

Skälen till bedömning är att skolan i mycket liten utsträckning gör en analys om varför differentieringen i bedömningen av elevers kunskaper är liten. Rektor har identifierat att flertalet av eleverna uppnår kunskapskraven för godtagbara kunskaper. Utifrån vad granskningen visar gällande bedömningsområdena Rektors ledning och Undervisning bedömer Skolinspektion att skolan inte i tillräcklig grad har kvalitetssäkrat bedömningen av elevers kunskaper i alla ämnen och årskurser. De diskussioner och jämförelser av resultat som genomförs sker främst med kollegor i samma årskurs och det likvärdighetsarbete som sker mellan årskurser gäller främst bedömningar i ämnena svenska och matematik. Skolinspektionen bedömer att det är ett utvecklingsområde att rektorn behöver se till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar och sätta likvärdiga betyg. I det arbetet ingår att rektorn aktivt verkar för att lärarna kvalitetssäkrar bedömningen av elevers kunskaper i alla ämnen i syfte att verka för en likvärdig bedömning. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömning kopplat till de iakttagelser myndigheten gjort inför och vid besöket.

Granskningen visar att det i liten utsträckning sker en analys av skillnader i bedömning av elevers kunskaper. Vid uppföljning av kunskapsresultaten har rektor fångat upp att lärarna redovisat att få elever bedöms nå "över" kunskapskraven för godtagbara kunskaper men att eleverna med några få undantag bedöms uppnå kunskapskraven för godtagbara kunskaper. Detta är inget som rektor diskuterat med lärarna i grupp, men rektor har i medarbetarsamtal diskuterat hur läraren tänker kring att en hög andel elever bedöms uppnå samma kunskapsnivå.

Granskningen visar vidare att det under en längre tid inte funnits förutsättningar i form av en styrning då det gäller att kvalitetssäkra bedömningar ämnesvis och i

arbetet för att utveckla en på skolan likvärdig bedömning av elevers kunskaper. Lärarna berättar att det främst är i ämnena svenska och matematik det sker en uppföljning av bedömningar mellan årskurser och de diskussioner och de bedömningsjämförelser av elevers kunskaper som genomförs sker främst med kollegor i samma årskurs. Skolan är organiserad så att det varje vecka finns tid för planering och samverkan mellan lärare som undervisar i samma årskurs och denna tid kan också användas för samverkan mellan lärare som undervisar i olika årskurser. Rektor läser protokoll från dessa möten, men det följs inte upp med lärarna om tiden används till kvalitetssäkring av bedömningar i syfte att verka för en likvärdig bedömning av elevers kunskaper. Det framgår dock av intervjuer att avsatt tid inte används för bedömningsdiskussioner, vilket utifrån ett likvärdighetsperspektiv egentligen skulle behövas, enligt lärarna. Det har i intervjuerna framkommit att det av olika omständigheter inte funnits förutsättningar för dessa diskussioner och inte heller en styrning av ledning gällande detta.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver aktivt verka för att lärarna kvalitetssäkrar bedömningen av elevers kunskaper i alla ämnen i syfte att verka för en likvärdig bedömning.

Att bedömningssamverkan, som på Hagaskolan, främst gäller vissa ämnen är inte tillräckligt för att säkerställa att likvärdiga bedömningar av elevernas kunskaper sker. Bedömningsarbetet behöver utvecklas så att lärare samarbetar även vid värdering av elevernas kunskapsutveckling i ämnen som inte har nationella prov eller fastslagna bedömningsstöd. Speciellt är detta viktigt i de fall lärare på skolan undervisar i ämnen som de inte har behörighet för. Rektorn på skolan följer inte heller upp lärarnas bedömning tillräckligt för att säkerställa att den är likvärdig och rättvis.

Enligt skollagen ska utbildningen vara likvärdig oavsett var i landet den anordnas. Rektorn har ett ansvar för att ge förutsättningar till lärarna att kvalitetssäkra sin egen bedömning i syfte att verka för likvärdighet. Enligt Skolverkets stödmaterial för

bedömning ska kvalitetssäkringen ske, inte bara i relation till de nationella styrdokumenterna utan också mellan lärarna på skolan.⁵

Utifrån ett generellt perspektiv gällande bedömningsarbete i skolor vill Skolinspektionen rekommendera att rektorn vid Hagaskolan ser till att lärarna regelbundet ges möjlighet att diskutera och analysera hur de bedömer elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven i samtliga ämnen. Bedömning och betygssättning är en komplex praktik och kräver att lärare inte lämnas ensamma i arbetet.⁶ Likvärdighetsdiskussioner kan med fördel föras i arbetslagen mellan lärarna, men för att ytterligare öka kvalitén i ett sådant arbete kan även utbyte ske mellan olika skolor. Sådana diskussioner och analyser kan bidra till att lärare utvecklar sina bedömarförmågor och förtrogenhet med kunskapskraven. Även om det inte är belagt i forskning att sambedömning automatiskt leder till ökad likvärdighet, visar forskning att den samsyn som kan uppstå till följd av sambedömning till stor del beror på att lärares olika sätt att uppfatta kriterier och kravnivåer blir synliggjorda. Rektorn behöver även följa upp denna bedömning för att säkerställa att den är likvärdig och rättvis. På så sätt kan också skillnader och variationer i omdömen mellan olika ämnen, årskurser och elevgrupper identifieras och analyseras på skolan.

⁵ Skolverket 2016, Betygsskalan och betygen B och D, Stödmaterial, Reviderad version

⁶ Skolverket (2016) Betygsskalan och betygen B och D, Stödmaterial, Reviderad version, Stockholm

På Skolinspektionens vägnar

X Helena Boëthius

Enhetschef
Signerat av: Helena Boëthius

X Karin Pollack

Föredragande/Uttredare
Signerat av: Karin Pollack

I handläggningen av ärendet har även enhetsjurist Claes Börjesson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

Sex lektionsobservationer

Fyra gruppintervjuer med elever

Två gruppintervjuer med lärare

En gruppintervju med skolans elevhälsa

En intervju med rektor.

Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 20, 22 och 23 november 2018. Besöket genomfördes av Karin Pollack, Myrna Haddad och Sara Yaghi.

Hagaskolan är en kommunal grundskola i Göteborgs kommun med verksamhet i förskoleklass och grundskolans årskurser 1-5. Skolan är belägen i stadsdelen Haga. Totalt har skolan 254 elever varav 44 i förskoleklass. Eleverna är indelade i två klasser per årskurs. Skolan leds av en rektor.